

Доходи банку складаються з прямих доходів, отриманих від реалізації банківських продуктів, і загальнобанківських доходів, які можуть бути віднесені до кожного окремого продукту.

До загальнобанківських доходів відносимо штрафи, пені, пеня, непередбачені доходи, результат від переоцінки валюти (як прибуток, так і збиток).

Загально банківські доходи можуть розподілятися між банківськими продуктами пропорційно обсягам отриманого функціонального прибутку.

Таким чином, доходи кожного банківського продукту складаються з прямих доходів, доходів від внутрішньобанківського обороту ресурсів і частини загальнобанківських доходів.

Витрати банку складаються з прямих витрат банківських продуктів, загальнобанківських витрат та витрат по утриманню підрозділів підтримки.

Розподіл витрат здійснюється в два етапи.

На першому етапі виконується розподіл загальнобанківських витрат. Виходячи з того, що загальнобанківські витрати забезпечують діяльність банку в цілому, то вони розподіляються не тільки на дохідні підрозділи, які здійснюють реалізацію банківських продуктів, а й на підрозділи підтримки пропорційно фонду основної заробітної плати працівників, які здійснюють реалізацію продуктів.

Таким чином, функціональні витрати доходних центрів збільшуються на частину загальнобанківських витрат.

Витрати затратних центрів складаються з прямих витрат підрозділів підтримки (витрати на утримання персоналу) та частини загальнобанківських витрат.

Другий етап полягає в розподілі між напрямками діяльності витрат підрозділів підтримки (накладних витрат). При цьому витрати підрозділів підтримки окремих банківських продуктів повністю відносяться на результати від реалізації цих продуктів.

Витрати підрозділів підтримки, що забезпечують діяльність всього банку, розподіляються між всіма банківськими продуктами на основі обраного принципу (або пропорційно обсягу працюючих активів, або пропорційно обсягу функціонального прибутку, або пропорційно фонду заробітної плати).

В результаті розподілу витрати банківського продукту будуть складатися з прямих витрат, витрат від внутрішньобанківського обороту ресурсів, частини загально банківських витрат, що розподіляється на продукти та накладних витрат підрозділів підтримки.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ

*М.А. Деркач, Глухівська міська Рада народних депутатів;
О.І. Вискуб, Глухівська митниця; С.М. Фролов, к.е.н.;
П.М. Олійник, к.ф.-м.н., Сумський державний університет*

Економічна політика держави як частина економічної політики є лише собою один із напрямків державної політики, який включає соціальну, зовнішню, бюджетну, оборонну, екологічну та деякі інші види політики.

Державні фінанси є основним комплексом засобів державного регулювання економіки, а державний бюджет – основний його інструмент.

Світовий досвід свідчить, що в умовах перехідної економіки та створення ринкового середовища роль держави в розподільчих процесах зростає, і бюджет в цьому плані є найдосконалішим засобом для здійснення державою вказаної функції. Вся проблема в тому, як знайти виважені форми і методи цього перерозподілу.

Разом з цим реформування економіки України супроводжується цілком низкою негативних наслідків, у тому числі і в галузі бюджетних відносин. Недосконалість та внутрішня суперечливість бюджетної системи України, і особливо в частині розподілу доходів і витрат між бюджетами різного рівня, є одним з головних факторів соціально-економічної нестабільності як у країні в цілому, так і в окремих регіонах.

Проблема формування та наповнення місцевих бюджетів має важливе економічне та політичне значення тому, що саме на регіональному рівні починається формування валового внутрішнього продукту, який в кінцевому підсумку і формує державний бюджет.

Необхідність подальшої регіоналізації економічних процесів, пов'язана з розширенням бюджетно-податкових повноважень регіональних органів управління, зумовлює потребу поступового переміщення більшої частини доходів і, відповідно, витрат на регіональний рівень. Розв'язати цю проблему можна тільки після розмежування функцій держави між рівнями влади, що дає можливість побудувати економіку, логічну бюджетну систему із врахуванням регіональних особливостей.

Аналіз бюджетного процесу в 1995-1999 рр. дозволив визначити основні проблеми формування окремих елементів бюджетної системи.

Джерелом стабільних фінансових надходжень до Державного бюджету залишається зовнішньоекономічна діяльність (МД) суб'єктів підприємництва в Україні.

Україна, порівняно з іншими країнами СНД, має більш високі зовнішньоекономічний потенціал, разом з цим країна дуже важко знає шлях становлення ринкових відносин, особливо у сфері ЗЕД.

Значний експортний потенціал України формується, в основному у добувному, металургійному комплексах та АПК. Разом з цим відзначається дуже низька частка у експорті високотехнологічної продукції. За даними аналізу відмічається значне зниження в останній час об'ємів експортно-імпорتنних операцій з країнами СНД і, зокрема, з Російською Федерацією. Одночасно простежується тенденція до збільшення експорту в інші країни світу.

Протягом першого півріччя 1998 р. в державний бюджет від здійснення ЗЕД було перераховано більше ніж 1,422 млрд. дол. (з урахуванням ПДВ, акцизів та інших платежів). Від справляння мита в державний бюджет за цей же період було перераховано 421,6 млн. дол. В 1998 р. митними органами було перераховано до Держбюджету України 3042 млн. грн.

Так, одним з найбільш стабільних джерел поповнення доходної частини державного бюджету є податки та збори від зовнішньоекономічної діяльності, і, зокрема, від здійснення митної діяльності, однак вони ніяк не впливають на поповнення місцевих бюджетів прикордонних регіонів, які несуть значні додаткові витрати, пов'язані, зокрема, з організацією транскордонних пасажиро- та вантажопотоків.

Для вирішення даної проблеми пропонуємо математичну прогнозну модель наповнюваності доходної частини місцевих бюджетів прикордонних регіонів від митної діяльності.

При розробці моделі було проаналізовано 43 головні фактори, які тією чи іншою мірою впливають на розмір доходів від митної діяльності та відібрано головні фактори, на базі яких було сформовано рівняння моделі виду:

$$y = 382,56 + 136,61x_1 + 71,642x_2 + 42,349x_3 - 32,076x_4 - 27,561x_5^2 - 11,521x_6^2, \quad (1)$$

де y – надходження до бюджету, тис. грн.;

x_1 – мито;

x_2 – податок на додану вартість;

x_3 – акциз;

x_4 – мито за валютні перерахування;

x_5 – податок на додану вартість за валютні перерахування;

x_6 – оформлення вантажів.

Оцінка значень безрозмірних перемінних проводилася за формулою:

$$x_i = \frac{(A_i - A_{сер})}{A_{ю}}, \quad (2)$$

де x_i – значення безрозмірної перемінної;

A_i – натуральне значення перемінних;

$A_{сер}$ – середнє натуральне значення перемінної за період аналізу;

$A_{ю}$ – середнє натуральне лінійне відхилення за період аналізу.

Розрахунок коефіцієнта детермінації показав досить високу вірогідність одержаної залежності: $R^2=0,9657$.

Рівняння (1) та (2) по суті становлять прогнозну модель надходжень від митної діяльності, які можуть перераховуватись повністю чи частково до доходної частини місцевих бюджетів прикордонних регіонів.

Таким чином, з метою прогнозування надходжень до бюджету від митної діяльності розроблена модель, яка дозволяє відобразити величину надходжень від митної діяльності через вплив факторів, що впливають на їх розмір. До цих факторів належать: рівень мита, податок на додану вартість, величина акцизу, мито та податок на додану вартість за валютні перерахування.

Перевагою моделі, що пропонується, є можливість прогнозування реальних надходжень до доходної частини місцевих бюджетів.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМИ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ

С.О. Бойко,

Українська академія банківської справи

В умовах ринкової трансформації економіки України виключно важливого значення набуває характер взаємозв'язків між центром і регіонами, а також регіонів між собою. Ключовою ланкою цих взаємовідносин є регіональні фінансові потоки, обсяги, інтенсивність та векторна спрямованість яких визначають не тільки характер економічних і політичних зв'язків, а й рівень розвитку окремих регіонів, фінансову потужність та стабільність економіки.

При цьому слід мати на увазі, що головна роль в обслуговуванні регіональних потоків належить комерційним банкам, які не тільки